

КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ОГІЄНКА
ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ

Дипломна робота бакалавра

з теми:

**«ПІВНІЧНОАМЕРИКАНСЬКІ КОЛОНІЇ АНГЛІЇ У XVII СТ.:
ЕКОНОМІЧНИЙ ТА ПОЛІТИЧНИЙ РОЗВИТОК»**

Виконав студент 4 курсу

напряму підготовки 6.020302 «Історія»

денної форми навчання

Грібович Назар Ігорович

Науковий керівник:

Верстюк Володимир Вікторович,

старший викладач

кафедри всесвітньої історії

Рецензент:

ЗМІСТ

Вступ	3
Розділ 1. Історіографія теми та аналіз джерел.....	6
Розділ 2. Колонізація Північної Америки європейцями.....	11
Розділ 3. Динаміка аграрного виробництва в англійських колоніях.....	22
Розділ 4. Розвиток промислового виробництва.....	35
Розділ 5. Політичний розвиток англійських колоній.....	47
Висновки	54
Список використаних джерел і літератури	57

ВСТУП

Актуальність теми. Англійські колонії у Північній Америці стали основою сучасної наймогутнішої країни світу – Сполучених Штатів Америки. Причини сьогоденного успіху тісно пов'язані з особливостями економічного та політичного розвитку колоній, ментальними рисами перших колоністів, які знайшли продовження у наступні роки. Кардинальні перетворення від колонії до потужної незалежної держави викликають цілком зрозуміле зацікавлення істориків, економістів, політологів. Вони шукають відповіді на питання, що стало основою швидкого економічного розвитку колоній, які чинники вплинули на формування американської нації, як склалися демократичні елементи управління. Остаточних відповідей на ці та інші питання, які б задовольнили усіх дослідників, на сьогоднішній день не знайдено. Тому важливо проаналізувати складові розвитку північноамериканських колоній у XVII ст. – у той час, коли були закладені основи Сполучених Штатів Америки.

Важливість теми роботи обумовлена й тим, що існує необхідність виявити ті риси у розвитку північноамериканських колоній, які відрізняли їх від інших колоніальних володінь Англії. Потрібно з'ясувати, які цілі переслідували правлячі кола Англії, розпочинаючи колонізацію нових земель, чи виправдалися їхні сподівання та як поступово наростав протест колоністів проти влади метрополії.

Виявлення вказаних питань є досить важливим, адже позитивний досвід економічного життя колоній, розвиток демократичних інституцій може бути запозичений рядом країн, в котрих ще не завершився процес державотворення. Таким чином, вивчення теми досить актуальне, оскільки має не лише теоретичне, але й важливе практичне значення.

Мета роботи полягає у тому, щоб визначити основні риси економічного та політичного розвитку північноамериканських колоній

Англії у XVII ст. Досягнення мети роботи передбачає розв'язання наступних завдань:

- охарактеризувати історіографію питання та здійснити огляд джерел;
- висвітлити процес колонізації північноамериканських земель;
- дослідити розвиток аграрної сфери в англійських колоніях;
- визначити риси промислового розвитку колоній;
- проаналізувати політичне життя колоній.

Об'єктом дослідження є історія північноамериканських колоній у XVII ст.

Предметом дослідження є соціально-економічний та політичний розвиток північноамериканських колоній у XVII ст.

Хронологічні межі роботи визначені у її назві і охоплюють XVII століття. Точніше, нижньою межею роботи можна вважати 1607 р., коли у гирлі р. Джеймс англійці заснували перше поселення під назвою Вірджинія. Верхньою межею є 1700 р. – рік завершення XVII ст., коли в основних рисах сформувалася система колоніального управління та визначилися тенденції економічного та політичного життя. Інколи для кращого розуміння історичних процесів ми виходили за вказані межі і згадували про події XVIII ст.

Географічні рамки дослідження охоплюють усю Північну Америку, а точніше її атлантичне узбережжя, де й виникли та розвивалися перші північноамериканські колонії Англії.

Елементи наукової новизни роботи полягають у тому, що на основі змістовного опрацювання джерел та історичної літератури досліджено тему, яка не має усталеної оцінки в історіографії. У роботі здійснена спроба об'єктивного підходу до досягнення мети та розв'язання поставлених завдань. Охарактеризовано процес колонізації північноамериканських земель, виявлено риси економічного розвитку колоній, проаналізовано зародження американської нації,

охарактеризовано наростання суперечностей в інтересах колоній і метрополії.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що вони вносять корективи та уточнення в існуючі в історичній науці уявлення про розвиток північноамериканських колоній Англії у XVII ст., дають їх комплексне бачення. Також результати роботи можуть бути використані у навчальному процесі, при підготовці вчителів до уроків, студентів до семінарських занять, написанні повідомлень, рефератів, курсових робіт тощо.

За структурою робота складається зі вступу, п'яти розділів, висновків (разом – 56 сторінок), переліку використаних джерел і літератури. Повний обсяг роботи – 61 сторінка.

ВИСНОВКИ

Вирішення сформульованих в роботі завдань дозволило дійти наступних висновків. Англія пізніше від інших європейських держав приступила до колонізації Америки. Англійці, на відміну від іспанців, не шукали багатих родовищ золота і срібла. Вони прагнули знайти вільні землі, придатні для обробітки і Північна Америка стала саме таким місцем. Місцевий клімат нагадував європейський – тут були родючі землі та ліси. Басейни річок Міссісіпі та Св. Лаврентія давали змогу великим суднам досягати районів континенту, віддалених від узбережжя на тисячі кілометрів. Крім того, тут не було осілого населення, як в іспанських колоніях. Місцеві племена в основному займалися полюванням, а тому постійно мігрували і на перших порах не проявляли ворожості до європейців.

Перше постійне поселення англійці заснували у 1607 р. у гирлі р. Джеймс і назвали його Вірджинія. Згодом нові поселення виникли на півночі і півдні уздовж узбережжя Атлантичного океану – від іспанської Флориди до Нової Англії. На середину XVII ст. тут вже існувало 13 колоній. Кожна з них виникла незалежно одна від одної зі своїм виходом до моря. Засновниками колоній попервах були торговельні компанії, що брали на себе перевезення колоністів та їх облаштування на нових територіях, а також великі власники, які купляли чи отримували землі в дарунок від короля.

Компанії та власники призначали губернаторів, збирали податки. Колоністи користувалися правами англійських громадян. Як англійські громадяни, колоністи почувалися вільніше, ніж у самій Англії. Тут, на нових землях, не існувало тих традиційних норм, що оплутували життя звичайного англійця. Будь-хто міг за незначну орендну плату отримати земельну ділянку чи оселитися в неосвоєних районах. Будь-які здобутки колоністів були результатом їхньої наполегливої праці, тому дуже швидко

вони ставали незалежними від компаній і лордів-власників. У вирішенні якихось проблем віддавали перевагу самоорганізації, а не сподівалися на заступництво губернатора, компанії тощо. Такий стан справ швидко призвів до демократизації усіх аспектів суспільного життя. Збори, представництва, обговорення розпоряджень губернатора, законів, прийнятих англійським парламентом ставали нормою життя. Поступово зміцніли зв'язки між колоніями, сформувалося уявлення про спорідненість усіх колоністів, як представників єдиного американського народу.

За наявності спільних тенденцій розвитку кожна колонія мала свої порядки і звичаї. Основою економічного життя південних колоній стало вирощення тютюну, а згодом бавовни. Тут формується плантаційне господарство, де досить швидко починає застосовуватися праця негрів-рабів, перша партія яких була привезена в англійські колонії вже у 1619 р.

У північних колоніях переважала вільна праця, розвивалося фермерське господарство та різні промисли. Але пуританська мораль чітко регламентувала поведінку колоністів: заборонялися азартні ігри, суворо слідкували за дотриманням релігійних норм, влаштовувалися страти чаклунів, відьом тощо.

Різним було ставлення колоністів і до місцевого населення – індіанців. У деяких колоніях, особливо пуританських, відбувався процес їхнього повного винищення: пуритани, вважаючи себе богообраними, дивилися на тубільців як на людей, заражених духом сатани, котрих необхідно знищувати. В інших колоніях ставлення до тубільців було лояльніше: з ними укладалися торгівельні угоди, союзи і таке інше.

Економічний розвиток колоній стримувався метрополією. Англійський уряд, починаючи з Навігаційного акту послідовно впроваджував політику меркантилізму. Це призвело до того, що англійські колонії перетворилися на сировинний придаток метрополії. Продукти з колоній дозволялося вивозити лише до Англії, а все необхідне колонії мали отримувати або з метрополії, або за її посередництва. Колоністам

заборонялося обробляти залізо та хутро. Англія стримувала розвиток мануфактур.

Торгівля з колоніями давала величезні прибутки метрополії. Вона стала одним з джерел розвитку тогочасної англійської промисловості. Втім, політика експлуатації колоній призводила до зростання невдоволення, яке врешті спричинило початок війни за незалежність та утворення США.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

І. ДЖЕРЕЛА

1. Вулман Д. Дневник. Ходатайство о бедных. Москва : Астерия, 1995. 334 с.
2. Конституции и законодательные акты буржуазных государств XVII – XIX вв.: Англия, США, Франция, Италия, Германия. Москва : Госюриздат, 1957. 587 с.
3. Практикум по новой истории (1640 – 1870). Москва : Просвещение, 1981. 287 с.
4. Россия и США: становление отношений, 1765 – 1815. Москва : Наука, 1980. 752 с.
5. Сборник документов по истории нового времени стран Европы и Америки (1640–1870) / сост. Е. Е. Юровская. Москва : Высшая школа, 1973. 253 с.
6. Сборник документов по истории нового времени. Буржуазные революции XVII – XVIII вв. / сост. И. А. Никитина и др., под ред. В. Г. Сироткина. Москва : Наука, 1990. 580 с.
7. Соглашение на «Мэйфлауэре». Из предыстории Соединенных Штатов Америки // Новая и новейшая история. 1974. № 5. С. 167-177.
8. Хрестоматия по истории Нового времени стран Европы и Америки: в 2 кн. Кн. 1 / сост. Д. В. Кузнецов. Благовещенск : Изд-во БГПУ, 2010. Ч. 1. 432 с.
9. Хрестоматия по новой истории / под ред. А. А. Губера, А. В. Ефимова в 3 т. Т. 1 : 1640 – 1815 гг. Москва : Соцэкгиз, 1963. 768 с.

ІІ. ЛІТЕРАТУРА

10. Аверкиева Ю. П. Индейцы Северной Америки: от родового общества к классовому. Москва : Наука, 1974. 348 с.

11. Адамова Н. Э. Колонии Новой Англии и метрополия в XVII в.: проблемы идентичности // Вестник Санкт-Петербургского университета. Серия 2 : История. 2010. № 4. С. 61-65.
12. Акимов Ю. Г. Колониальная Северная Америка и англо-французские отношения второй половины 60-х гг. XVII в. // Клио. 2014. № 2. С. 43-45.
13. Алентьева Т. В. Уильям Пенн, квакеры и основание Пенсильвании // Метаморфозы истории. 2002. № 2. С. 259-272.
14. Аптекер Г. А. История американского народа: колониальная эра. Москва : Издательство Иностранной литературы, 1961. 199 с.
15. Баранова К. М. Лейтмотив равенства в произведениях ранней американской словесности // Вестник МГОУ. 2010. № 3. С. 118-125.
16. Болховитинов Н. Н. США: проблемы истории и современная историография. Москва : Наука, 1980. 405 с.
17. Борисов А. С. Ранние «истории» Виргинии и Новой Англии об отношениях североамериканских колоний и метрополии в конце XVII – начале XVIII вв. // Вестник МГОУ. 2013. № 1. С. 3-13.
18. Бурин С. Н. Конфликт или согласие? Социальные проблемы колониального Юга США (1642 – 1763). Москва : Наука, 1980. 176 с.
19. Ефимов А. В. Очерки истории США. 1492–1870 гг. Москва : Учпедгиз, 1958. 430 с.
20. Ефимов А. В. США. Пути развития капитализма (доимпериалистическая эпоха). Москва : Наука, 1969. 278 с.
21. История литературы США. Т. 1. Литература колониального периода и эпоха Войны за независимость XVII–XVIII вв. Москва : Наследие, 1997. 829 с.
22. История США / под ред. Н. Н. Болховитинова. в 4 т. Т. 1. Москва : Наука, 1983. 688 с.

23. Кучерук И. Основные концепты и противоречия американского менталитета (историко–культурный аспект) // Вопросы культурологии. 2008. № 6. С. 16-18.
24. Литературная история США. Т. 1. / Под ред. Р. Спиллера, У. Торпа, Т. Джонсона, Г. Кэнби. Москва : Прогресс, 1977. 602 с.
25. Магидович И. П. История открытия и исследования Северной Америки. Москва : Географгиз, 1962. 476 с.
26. Очерки новой и новейшей истории США : в 2 т. Т. 1. Москва : Издательство Академии наук СССР. 1960. 632 с.
27. Павлова Т. А., Чибисенков В. С. «Общество друзей» // Вопросы истории. 1986. № 12. С. 101-102.
28. Пинскер Б. Собственность и процветание. Москва : ИРИСЭН, 2008. 475 с.
29. Рочестер А. Американский капитализм (1607 – 1800 гг.). Москва : Издательство иностранной литературы, 1950. 150 с.
30. Самойло А. С. Английские колонии в Северной Америке в XVII в. / А. С. Самойло. Москва : Издательство АН СССР, 1963. 324 с.
31. Сафонов В. Е. Европейский конституционализм и его рецепция в североамериканских колониях Англии // Известия ПГПУ им. В. Г. Белинского. 2012. № 28. С. 157-159.
32. Слезкин Л. Ю. У истоков американской истории. Виргиния. Новый Плимут. 1606–1642. Москва : Наука, 1978. 335 с.
33. Слезкин Л. Ю. У истоков американской истории. Массачусетс. Мериленд. 1630–1642. Москва : Наука, 1980. 337 с.
34. Согрин В. В. Исторический опыт США. Москва : Наука, 2010. 581 с.
35. Согрин В. В. Политическая история США. XVII – XX вв. Москва : Весь мир, 2001. 400 с.
36. Согрин В. В. Цивилизационное и междисциплинарное изучение истории США // Новая и новейшая история. 2012. № 1. С. 25-43.

- 37.Танасейчук А. Б. Культурно-исторический тип американской цивилизации и его особенности // Вестник Томского государственного университета. 2009. № 318. С. 106-109.
- 38.Тумаркин Д. Д. Вторжение колонизаторов в «край вечной весны». Москва : Наука, 1964. 191 с.
- 39.Федин А. В. Между двух империй: иезуитская миссия в англо-французском противостоянии в Северной Америке XVII века // Французский ежегодник. 2008. Т. 40. С. 79-101.
- 40.Фейцман Д. Е. Особенности возникновения первых американских корпораций в XVII в. // Аграрное и земельное право. 2013. № 8. С. 129-135.
- 41.Филимонова М. А. Двойственный образ индейца в культуре американского просвещения // Ученые записки. Электронный научный журнал. 2018. № 1. С. 90-102.
- 42.Фофанова А. Р. Создание статей конфедерации и начало американской государственности // Вестник Новосибирского государственного университета. 2016. Т. 15. № 1. С. 45-53.
- 43.Халатьева Т. В. Уильям Пенн, квакеры и основание Пенсильвании // Метаморфозы истории. 2002. № 2. С. 259-272.
- 44.Хвостриков П. В. Положение Англиканской церкви в колониальной Виргинии // Христианское чтение. 2018. № 3. С. 295-307.
- 45.Хруллева И. Ю. Преподавание истории США колониального периода // Электронный научно-образовательный журнал История. 2010. № 4. С. 13-14.
- 46.Цетрова Е. А. Исторические этапы развития американского права // История государства и права. 2006. № 5. С. 35-40.
- 47.Чебатуров Н. И. Политико-религиозные причины переселения пуритан в Северную Америку // Общество: политика, экономика, право. 2016. № 7. С. 15-19.

- 48.Шалимов Н. Э. Колонии Новой Англии и метрополия в XVII в.: проблемы идентичности // Вестник Санкт-Петербургского университета. История. 2010. № 4. С. 61-65.
- 49.Шведов В. Г. Конфликт Британских колоний в Северной Америке с метрополией // Вестник Приамурского государственного университета. 2013. № 1. С. 23-43.
- 50.Шершнева С. В. Проблемы Новой истории США – религия и церковь в общественно-политической мысли английских колоний в Америке XVII в. Санкт-Петербург : Слово, 1999. 242 с.
- 51.Шикова Л. И. История колонии Новый Плимут в англо-американской историографии // Теория и практика общественного развития. 2015. № 9. С. 150-152.
- 52.Ярыгин А. А. Колониальная политика Стюартов в Северной Америке в начале XVII в. и ее особенности // Формирование единого пространства образования и науки. 2010. С. 385-395.